

„Primorski List“

izhaja vsaki 1., 10., in 20., dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 5 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo
mu je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kovana pisma se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravnništvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Ali bomo podirali?

Z veseljem, dá z naidušenjem, gleda vsak domo — in rodoljub, kako Slovenci povsod in v vseh strokah javnega življenja napredujejo. Ako primerjamo sedanjost dobo z ono pred štiridesetimi leti, mora vsak priznati, da je med njima velikanska razlika. Pred štiridesetimi leti smo bili Slovenci liki človek, ki je dolgo, dolgo spal, a se naenkrat zbudil, pa se nekaj časa ni zvedal, kje je in kaj hoče. Ko se je popolnoma zdramil, je zapazil, da med spanjem so mu sovražniki vse pobrali in odnesli, da so ga oropali do čista, in da je tujec na lastnem domu, na lastni zemlji. Slovenec ni imel več lastnega jezika, marveč vbiivali so mu v šolah v glavo nerazumljivo nemščino ali italijansčino. Ako je šel v uradnije, ni našel pravice v svojem jeziku. Moral je lomiti s tujo gospodo njemu tuj jezik. In ako ga ni znal, so ga zaničevali in mu grozili. V političnem življenju ni imel nobenega ugleda in nobene veljave. Ko je leta 1860 presvtili cesar velikodušno podelil svojim narodom zopet ustavo in poklical v življenje deželne zbornice, kaj so imeli Slovenci od tega? Na Gorškem, dasi tvorijo večino med prebivalci, so vendar v deželnem in državnem zboru v manjšini. Na Kranjskem, kjer je Nemcev le 5 odstotkov vsega prebivalstva, so bili Slovenci do novejšje dobe vedno v vseh zastopstvih v manjšini. Na Koroškem in Štajerskem jim pa kar dihati ne pusté. A najhujše se je godilo in se še godi našim bratom v Istri. V prvi dobi ustavnega življenja svet niti ni vedel, da v Istri prebiva slovanski rod. Ni v deželnem, ni v državnem zboru niso imeli Slovenci in Hrvatje zastopnikov, ki bi se bili zavedali, da so Slovani. Da, še celo v domačih občinskih zastopih so bili povsod nazaj potisnjeni, tako, da je svet res bil že prepričan, da Istra je čisto italijanska pokrajina.

O kakem slovenskem obrtniškem, trgovskem, ali gospodarskem življenju ni bilo niti govora. Bilo je gotovo tudi v oni dobi veliko slovenskih obrtnikov in trgovcev, a niso se zavedali svojega slovenskega pokolenja. To nam spričujejo njih potomci po mestih, ki so zdaj, dasi so bili njih očetje Slovenci, najhujši nasprotniki Slovencev in Slovanov sploh.

A dan danes je hvala Bogu, drugače. Slovenci so v dobi štiridesetih let naredili velikanski korak naprej v kulturnem življenju. Njih jezik se upošteva. Uvaja se polagoma v šole in v urade. Čeravno ni še povsod enakopraven z nemškim in italijanskim, vendar tako zaničevan, kakor je bil v prejšnjih časih, zdaj ni več. Na Kranjskem so potisnili Nemce nazaj v njih naravne meje. Po drugih slovenskih deželah so dosegli v vseh deželnih in državnih zastopih častne manjšine. Na Koroškem, Štajerskem in v Istri jim pripadajo zopet, po vročih bojih z nasprotniki, občina za občino v njih last in upravo.

A Slovenci in v Istri tudi Hrvatje so uvideli, da, dokler ostanejo v gmotnem in gospodarskem pogledu odvisni od svojih sovražnikov, dokler se ne postavijo na lastne noge, dokler se ne osamosvojijo, ne bodo nikdar gospodarji v lastni hiši. In zatoraj so začeli v najnovejši dobi po geslu: svoji k svojim, povsod, zlasti po mestih, kjer so bili do zdaj Nemci ali Italijani izključni gospodarji, ustanavljati obrti raznih vrst. Na gospodarsko organizacijo je obrnjena zdaj vsa njih pozornost. Posojilnice, obrtne in kmetiške zadruge, konsumna društva so na dnevnem redu po vseh slovenskih pokrajinah. Kdo ne uvidi na prvi pogled kakoga velikanskega pomena za gmotni in duševni blagor slovenskega naroda so take ustanove? Po vseh slov. deželah, razun Kranjske, je v tem pogledu strankarstvo vtihtnilo; povsod so stranke edine in složne v tem, da slovensko ljudstvo edino le gospodarska organizacija povzdigne do blagostanja, da je reši odvisnosti in hlapčevanja. Le na Kranjskem so drugzega mnenja. Le tam „Narodova“

stranka tolče ob veliki boben ter kliče na boj proti gospodarski organizaciji, katero je započela kat. narodna stranka, mesto da bi z roko roki skupno delovali za gmotni in moralni blagor naroda, kakor to delajo obmejni Slovenci. Saj so si tudi drugod Slovenci nasprotni v politiki, v načelih in nazorih, a kadar se gre za blagor naroda, posebno v gospodarskem pogledu, so vendar toliko previdni, da ne podirajo tega, kar drugod zidajo. Kaj bi pomislili naši ljubi bratje na Kranjskem, koliko truda, napora in žrtev jih je stalo, preden so skupno in složno vrgli nemško in nemškutarsko stranko, in zdaj, ko so sami na krmilu, se pa vjedajo in režejo med seboj tako, da boli tudi nas obmejuje in na njih navezane Slovence.

Toda politična strast hoče v zvezi z Nemci uničiti plod dolgoletnega truda. Nemstvo že ponosno dviga svojo glavo, ter steza grab-žljive svoje roke po slovenski zemlji. Kaj pa bode z nami brez trdne gospodarske organizacije? Zatoraj je naša srčna želja, da vsi dobromišleci naj se vsaj v gospodarski organizaciji zjedinijo in združijo, da bodo zidali, ne pa podirali.

Narodno gospodarstvo.

O varčnosti.

Vlagaj v hranilnico

Resnica oči kolje, pravi stari pregovor. Tako je tudi naša zadnja opazka, kako mladeniči in dekleta prisuzene novice, lahkomisljeno zapravljajo, marsikje menda dregnili v sišenovo gnezdo. Tako nam je pripovedoval prijatelj, da je slišal v neki okoliščanski krčmi ženo, kako je dopovedovala svojemu možu, češ da so njihova dekleta kot zapravljivke deli v časopise. Mi sicer nismo cikali na nobeno posamno občino. Ako pa se kdo čuti prizadetega, naj se po naših nasvetih poboljša ter prične varčevati, in veselilo nas bode. Vsaj delo naše ne bo le zastoj. Toraj vlagajte v hranilnice.

Res, je, da ni mogoče v vsakem kraju ustanoviti hranilnice ter tako ljudstvu dati priliko k varčevanju. Mogoče pa je ljudstvu tudi si na drugi način pomagati. Tudi v tem oziru nam služijo v vzgled Nemci. In o tem hočemo nekoliko omeniti.

V švicarskem mestu Altsteten, v kantonu Svetogalskem, že od l. 1879 obstoja hranilno društvo „Čebelica“. Pravila tega društva imajo geslo: „Z Bogom prični, porabljalj svoje moči, potem ti njegov blagoslov obilo obrodi“. Najvažnejše točke v pravilih so: § 1. „Hranilno društvo“ „Čebelica“ ima namen, male teden-ske vložke, zbirati in jih obrestonosno nalagati“. § 2. „Vloge se toliko časa vplačujejo, dokler nabrana glavica z obrestmi in obrestmi od obresti tiscerne svote jedne tedenske vloge. Ako kateri član hoče poprej izstopiti, povrne se mu svota vplačanih tedenskih vlog, z obrestmi, katero na predlog odbora vsako leto določi občni zbor. § 3. Kdor hoče pozneje vstopiti, mora toliko doplačati, kolikor se je prvotnemu deležniku z enakim tedenskim vložkom nabralo na vlogah in obrestih § 4. Najnižji tedenski vložek znaša 10 vinarjev. § 7. Vsak deležnik more na zastavo deležne knjžice dobiti posojilo do 1/2 vložene svote, ako so njegove vloge dosegle 30 frankov. „Čebelica“ v Altstetenu šteje že 8 oddelkov, katerih prva dva sta že izplačana. Prvi oddelek, potem ko so dosegli tisočerno svoto tedenskih vlog, je l. 1893 posedal 118.000 frankov, katere so razdelili med člane; poleg tega so v teh 13 letih izstoplim udom izplačali 82.000 frankov. Prihranjena svota je znesla okroglih 200.000 frankov. Koliko solzá se je tako osušilo, koliko uboštva in revščine omililo ali zabranilo?

S kolikim veseljem in začudenjem so na dan izplačila gledali priprosti delavci, kako so jim tedensko vloženi 10 ali 100 vinarjev narasli v 100 oziroma 1000 kron. Mnogi so od veselja jokali, ko so jim prvokrat izplačali prihranke.

Mlad delavec je izpovedal: Popreje sem za pijačo in tobak vsaki teden porabil 3 franko; trinajst let sem odpovedal sem se temu; sedaj premorem 3000 fr. Med najzvestejšimi člani „Čebelice“ je neka delavska družina, ki je že od l. 1879 član „Čebelice“. Oče gre le redkokedaj v krčmo; mati je sila skrbna in delavna gospodinja, sedmeri otroci so vsi dobro odgojeni.

Po zgledu starišev so tudi otroci, kakor hitro so sami začeli služiti, pričeli vlagati v „Čebelico“. Danes ima ta družina pri hranilnem društvu naloženih nič manj ko 17.000 frankov.

Ali ni to prekrasen vzgled varčnosti, vzgled sredi iz življenja — iz življenja preproste delavske družine. Ni li to velikanski uspeh in dokaz, da si tudi dandanes človek more prihraniti lepe novice, ako le hoče. Seveda o slabih časih tožiti, pa vse po grlu pognati, to je pač lahko. Toda kdor si da nekoliko sile, more si tudi kaj prihraniti.

Take „Čebelice“ morejo se povsodi osnavati. In gotovo bi ne bile brez blagodejnega vpliva na naše ljudstvo. Taki društvi so dosedaj osnovali mladim ljudem v Ljubljani in Kamniku. Obe „Čebelici“ izvrstno delujeta, in ste velike važnosti za pravost. Slovenci rodoljubi razmišljajte o tem. Pravila priobčimo o priliki.

Zakaj toliko mladega sadnega drevja ne vseva.

Pogosto čnjemo pritožbe, da je toliko in toliko mladih drevesc, ki po nekaj let hirajo, potem pa poginejo. Lastniku vrta stvar noče prav v glavo, in brez dolgega premišljevanja največkrat obdolži slabo vreme, da je vsemu temu krivo. Ako pa s paznim očesom motrimo mogoče vzroke teh neuspelov, tedaj moramo poudarjati zlasti trije: ali smo izbrali neprimernih vrst, ali smo nakupili slabih drevesc, ali pa smo jih napačno vsadili.

Veliko sadnih, zlasti krajevnih sadnih vrst (sort) je, ki vspevajo in donosajo dobiček le v onih krajih, ki imajo lego in tla taka, kakor jih zahteva dotična sadna vrsta. Marsikaka vse hvale vredna in po pravici priporočana sadna vrsta v kak drug kraj prenešana le životari in ne rodi nikdar toliko, kakor kaka druga, v tem kraju vzgojena vrsta. Zahteve namreč različnih sadnih vrst glede tal, lege, padavin itd. so jako različne. So n. pr. vrste jablan, kakor: bleščeča rejneta, gravenštajnovce, lepi boškupovec in dr., ki hočejo vlažnega ozračja in vlažne zemlje, ako naj dobro vspevajo, kajti njihovo listje ima lastnost, da mnogo vode izpariva. Take vrste jablan ti bodo delale veselje le v bližini rek in jezer, ne pa v suhih legah brez gozdov. V isti večji občini morejo biti razmere tal, lege in zračne vlažnosti tako različne in spremenljive, da bi bilo napačno, ako bi hoteli vsi gospodarji brez ozira na imenovane tri činitelje iste sadne vrste zasajati, čeprav morda na kakem drugem kraju kako sadno vrsto na vso moč hvalijo. Poskušati, leta in leta je treba skrbno opazovati; tako se polagoma pride do spoznanja, katera sadna vrsta je dotični legi najbolj primerna. Mero-dajna pri tem nam morajo biti vprašanja, v koliko se ta vrsta ustavlja raznim boleznim, je li rodovitna in kako se dá njen sad v gospodarstvu porabiti? Ako pri kakih sadnih vrsti na ta vprašanja dobimo dovoljen odgovor, sezim! po nji!

Gledé sadne vrste smo torej na čistem! a nič manj važen ni nakup mladega drevja. Ne kupuj slabega blaga! Saj je že precej star pregovor, ki veli: Kdor po ceni kupi, plača navadno predrago.

Primakni raje nekaj krajcarjev za dobro blago, ne kupuj sadik na sejmu, kjer se ti ponuja le izbire, ki ga dotičnik sam ne more rabiti. Povprašaj raje po kakem zanesljivem posestniku drevesnic! Kdor iz neumestne varčnosti kupi slabih drevesc za nekaj grošev, ta se bode čez par let bridko kesal. Stroški pri zasajanju, večletno oskrbovanje je

pri močnih, zdravih drevesih isto, kakor pri slabih in bolehalih. K večjemu je treba pri slednjih še malo več dela in stroškov zaradi boleznij. Pri preteku — recimo kakih osem do deset let ima oni, ki si je nakupil, čeprav nekoliko dražjih, pa dobrih drevesc, lepa, rodovitna drevesa, da jih je veselje pogledati, drugi pa slaba ali malovredna, ki mu delajo le sitnost in delo, pa ne dajo nič sadja.

Slednjič utegne kmetovalec, ki je morda kupil izbornu blago, iz nevednosti že pri zasajanju uničiti najkrasnejša drevesca, in sicer s pregloboko saditvijo.

Preplitvo ne boš kmalu vsadil kakoga drevesca, pač pa zelo lahko pregloboko. Posledice tega krivega ravnanja se prikazujejo polagoma. Drevesce z istaja v rasti, ni pravega življenja v njem, v vznóžu mu poganjajo divji izrastki in cvetni popki mu odpadajo še pred razvojem. Vsled pomanjkanja hrane se suše konci mladik, prikazujejo se pege perečega ognja in rak, tudi razni živalčki škodljivci se radi lotijo takih hirajočih drevesc, posebno mali lubadarji in ti dovršijo delo pokončanja, znamenje, da je drevesce, nekdanji predmet najlepših upov, zapadlo neizogibni smrti. Navadno tako drevo pogine v 8—12 letih. Dobička ni nobenega, — in trud in delo sta bila zamán. V zelo rahli, suhi, peščeni zemlji morda globoko sajenje nima vedno tako žalostnih posledic, v vseh drugih zemljah pa vselej. Do globoko ležečih korenin ne more zrak; tudi ne najdejo v doljenih slabejših zemeljskih plasteh dovolj živeža, in vsled tega poginejo. Ako naj drevo krepko raste, morajo se njegove korenine razprostirati v najboljše, na redilnih snoveh najbogatejši plasti, in ta je najgorenja. Le ozrmo se okrog sebe po božji naravi! Kdor ima oči za gledanje, bo videl, da povsodi, kjer stoji na vrtu posebno lepa jablana, hruška ali črešnja, v gozdu korenjaška jelka, tiče debela le plitvo v zemlji, da na mnogih mestih debele, glavne korenine gledajo iz zemlje. Uči se torej pri naravi in ne zasajaj pregloboko svojih drevesc!

„Kmet.“

Politični pregled.

Notranje dežele.

Deželni zbori. V kranjskem deželnem zboru je dr. Tavčar spustil gromovit govor proti konsumnim društvom. — Drugače pa je tek obravnava vsakdanji — seveda v znamenju slovenskega in nemškega liberalizma.

V štajerskem deželnem zboru so katoliški nemški poslanci stavili predlog za 6 letno šolo. — Posl. Žičkar je stavil predlog glede uravnave Sotle, dr. Rozina za ustanovitev vinaršarske šole v Ljutomeru, dr. Dečko za ustanovitev slov. mešč. šole v Št. Jurju ob juž. želez.

V koroškem dež. zboru je bila zivahna razprava o šolstvu. Slovenski zastopniki so obsojali sedanje uredbo šol. Zagovarjali so sedanje ponemčevalne šole nemški nacionalci in dež. šolski nadzornik. Tudi knezoškof je posegel v debato ter povdarjal potrebo poduka v materinščini.

V naš in tržaški zbor slovenski zastopniki niso vstopili.

V isterskem dež. zboru, kateri se je sešel v Kopru nadaljujejo, kar je bilo v Piranu in Pulju — zalenje naših narodnih zastopnikov.

Tirolski zbor zboruje brez italijanskih poslancev.

Niževstrijski dež. zbor se v odsekih bavi z volilno preosnovno za deželni zbor in dunajsko mesto.

Nemško-nacionalni zaupniki so 9. t. m zborovali na Dunaju. Posamezni zaupniki so poročali o razmerah v posamnih kronovinah. Uspeh je bil ta, da so izvolili pododsek, ki naj sestavi skupne zahteve in program. Tako moramo še počakati da izvemo nemške želje.

Proti protestantski agitaciji za odpad od kat. cerkve osnovali so posebni katoliški odbor, ki ima nalog, z vso silo nasprotovati agitaciji Šenererja in Volfa.

Vnanje države.

Mirovna konferenca se vedno bolj približuje, a gotove težkoče še niso odpravljene. Nekatere katoliške države tirjajo, da se povabi tudi papež. Kakor poročajo, bode ruska vlada v kratkem obvestila rimsko kurijo, da papeža ne more povabiti, ker so povabljeni le države, ki imajo stalno vojno. — Turčija, se tudi noče udeležiti, ako se udeleži zastopnik Bolgarije. A tudi o oboroževanju vedno poročajo. Anglija, Francija in Rusija se oborožujejo; Nemčija pomnožuje vojno; Italija je poslala komisijo na Pontebo, da zavaruje železnico. Na Norveškem je zbornica dovolila 2.388.000 Kron za nakup pušek in 2.200.000 Kron za utrdbe.

In človek naj se ne bi smejal, ko čuje o mirovni konferenci.

V Rumuniji je odstopilo liberalno ministerstvo Sturdza. Ministerstvo je odstopilo, ker so radikalni krogi vprizorili demonstracije proti njemu.

Na Grškem je za Zaimisom prevzel Teytokis sestavo ministerstva. Toda tu li novemu ministerstvu ne obetajo dolgega življenja.

Kaj novega po Slovenskem?

Na Kranjskem. Vrlniška železnica je dograjena. S 1. majem prične redni promet. — Tovarna za cement na Dovjem je imela minolo leto 32.259 gld. čistega dobička. Lastnik je neki Prus. In Dovjanci so svoj čas ta zaklad prodali za nekaj sto gld. — Pri Medvo lah je vlak povozil 30 letnega Gregorja Trampuša. Ponesrečenec je umrl v bolnici. — V Pečeh so našli v hlevu mrtvega 22 letnega mladeniča Antona Gril. Umorilo ga je žganje. — 4. 5. in 6. t. m. je zapored gorelo v Goričah pri Postojni. — Med postajama Rakek in Postojna je vlak povozil 36 letnega delavca Petra Iseppa. — Pri Sv. Barbari, občine Zmirec, se je zadušil posestnik J. Stanovnik, ker mu je obtičal v grlu kos mesa. — Učni tečaj za čevljarje se je pričel 9. t. m. v Trzinu.

Na Štajerskem. Kmetijska zadruga v Cvenu pri Ljutomeru je kupila cvensko pristavo, da ustanovi drevesnico, trtnico in redi nekaj lepe plemenite živine. — Preč. kanonik dr. Pajek je imenovan nadzornikom za veronauk na vseh srednjih šolah v lavantinski škofiji. — Kmetijsko društvo v Rečici ima že 325 udov, ki bodo vplačali najmanj 10.000 kron. Pač lep napredek! — Deželno-šolski nadzornik za srednje šole dr. Zindler je šel v pokoj. Njegovim naslednikom je imenovan mariborski ravnatelj dr. Peter Stornik. — Del. podp. društvo v Celju je otvorilo lastno društveno krčmo. Pijačo dobi kdor se skaže z društveno knjižico. To silno jezi celjske nemčurje. —

Na Koroškem Ker so Slovenci sklenili v Sincivasi napraviti skladišče, so tudi bauernbandaji sklenili v Velikovcu ustanoviti skladišče. — Ako ga ustanove, bode to le posledica slovenskega dolova-

LISTEK

Kako zaviraj učitelj nevarnosti

soc. demokracije?

(Dalje.)

Z odvracanjem mladine od pijančevanja, z gojenjem sramežljivosti i. dr., se bori učitelj zoper hudo, zavaruje deco pred nevarnostmi, ki bi zrale v prihodnje prihruti nad njo. A s tem ni še rešil učitelj svoje naloge, ki jo ima kot vzgojitelj, naloge, kakoršno mu jo nalagajo sedanje družabne razmere. Z bojem zoper hudo mora biti spojena dejanska skrb za dobro. Gajiti treba posebno one čednosti, katerih potrebujejo delavci in vsi udje nižjih in ubožnejših stanov, torej večina učencev naših ljudskih šol.

Te s najprej gospodarske čednosti: Delavnost, pridnost, zmernost, zadovoljnost in varčnost. V te čednosti vvaža otroke v prvi vrsti družina; sola more vplivati tu le o drugi vrsti. Vendar v šoli naj učitelj nikoli ne opusti, podpirati delo starišev v družini s primernim poučevanjem v potrebi in koristi teh čednosti. Poslednje velja posebno za one, ki nimajo od doma nobenega navodila h koristnemu in urejenemu delovanju.

Učitelj pokaži in frazloži otrokom čast dela. Človek mora delati in se izkazati koristnega človeški družbi; drugače je suha veja na svezem deblu, mrtve ud družabnega telesa. Delo je čast, a tudi dolžnost. Se ve, da je ta dolžnost po grehu prvih starišev težka in človeku

nja. Poštatica Domaingo v Spodnjem Dra- vogradu se je oblila s špiritom in se po- tem zažgala. Umrla je še tisti dan. — V Suhem polju je pogorelo neko posestvo. Zažgal je otrok, ki se je igral z vžiga- lacami.

Dopisi.

Iz Št. Petra. Prejeli ste od različ- nih krajev vže poročila o delovanju po- sojilni: na deželi. Dovolite, da Vam tudi o naši na kratko sporočimo. Kako lepo se naš denarni zavod razvija, pričrčali smo se na obnem zboru dne 16. aprila. V obilnem številu zbrane može iz Št. Pe- tra, Vogrskega in Vertojbe pozdravi g. predsednik Andrej Blažica in da besedo računskemu pregledovalcu č. g. Josipu Ličanu. Poročevalec je pokazal s števil- kami, kako je pospeševala posojilnica v pretečenem letu pravni in gmotni napre- dek sodružnikov. Denarni promet je zna- šal v II. upravnem letu 87.535 gld. 58¹/₂ kr. Posojil se je dalo 18.096 gld.. vrnilo se je jih je 3.883. Denar se je dajal povsem v gospodarske svrhe, da se v bodoče upo- rabi res za naprošeni namen, pazijo naj odborniki in naši zaupni možje. Hranilnih vlog se je vložilo 20.205 gld. 91 kr. in to iz domačega kraja. Lahko bi jih bilo še več, ko bi hoteli stariši svoje otroke navajati k varčnosti potom naše hranil- nice, ko bi gospodarji, delavci in delavke vlagali svoj denar pri domačem zavodu. Sedaj za birmo oskrbi naj vsak „nunc“ ali „nunca“ svojemu birmancu namesto potratnostij hranilno knjižico s primer- nim davilom, ki bo otrokom ob enem zlat nauk!

G. Fr. Černic, blagajničar je podal natančnejši račun za l. 98. Čistega do- bička je bilo 98 gld. 25 kr., rezervni za- klad znaša 146 gld. 19¹/₂ kr.

Ko se je račun enoglasno potrdil, prebral se je dopis c. kr. glavarstva, v katerem so blagovolili Nj. veličanstvo pre- svetli cesar potom c. k. namestništva pre- milostno izraziti naši posojilnici zahvalo za častitko doneseno jim o priliki petde- setletnice Nj. vladanja. — V odgovor je završil trikratni „živio“.

Konečno se je javno izrekla še za- hvala vrli „Gospodarski zvezi“ v Ljub- ljani, ki nam z npravnimi in gmotnimi podporami pomaga otresti se skupnega sovražnika.

Še nekaj! Hud boj se je pri nas bil radi pogostih javnih plesov. Koliko se je že prizadeval preč. g. dekan Anton Hval- lica, s kako vnemo se je trudil č. g. Knavs proti pogubnosti plesne strasti. In dobro seme je pričelo — hvala Bogu — vender le pogajati. Občinsko stare- šinstvo je sklenilo, da letos ne dovoli več kakor samo en ples. Čast zavednim sta- rašinom! —

Omenjeni ples se je vršil že na belo nedeljo, fantje so skupili okoli 200 gl. V kateri dober namen se je ta denar u- porabil, prašamo. Razsajanje po plesnem dnevu nam je vzbudilo slutnjo, da ga so žrtvovali pač slabi stvari!

neprijetna; no, dolžnost in posebna tež- kost delaje — kazen za greh. Znano je, kakšen blagoslov za otroka je kazen v vzgoji, in kako je večkrat potrebna, da se obvaruje otroka ropasti in ga privede k dobremu. In kazen božjega vzgojevalca narodov naj bi bila za njegove učence kaj drugega, kot sredstvo sreče in blagoslova? Ona je sredstvo pokore za storjene grehe, ona nas obvaruje pred grehom; saj človek greši največ tedaj, ko nima dela, s ka- terim bi se pečal; katero bi proučeval. Delo je važno sredstvo, s katerim si pridobivamo čednosti. Zato treba, da delajo vsi ljudje; ali telesno, ali, kar je večkrat še težje, duševno. To morajo otroci ved- no in vedno slišati in si vtisniti v spo- min: „Človek je rojen za delo, kakor ptica za letanje“. „Kdor ne dela, naj tudi ne je“. Nezmiselna so zato očitjanja brez- vercev, češ, da sta sv. pismo in naša vera oropala delo njegove časti, s tem, da sta je ponižala v kazen in prokletje. Tu vi- dimo, kako se jako lepo zlagajo različna dejstva, da je delo kazen, da je delo bla- goslov, da je delo namen človekov. —

Da človek pridno varčuje, treba, da se temu priuči že v mladosti. Pri šolski mladini bi k temu mnogo pripomogle šol- ske hranilnice ali pa Raiffeisnove posojil- nice, ki prejemajo denar tudi takih, ki niso zadržniki. Učenci, namesto da bi trosili svoje novčice za slaščice, naj bi jih vlagali v hranilnico, kjer bi se jim počasi nabrala znatna svotica, ki bi se jim tudi obrestovala. Priučenje varčnosti in zmernosti je najboljšje protisredstvo proti čim dalje bolj množčemu se teže- nju po uživanju, ki uničuje družino za

— — — Pokopali smo 12. aprila 9. letnega fantiča Mihael Bofulina. Srce se nam je krčilo, ko smo videli utrgan tako mlad cvet, a še bolj nas je bolelo, da ga je utrgala zlobna lahonska roka. Fantiča je lauskega majnika napadel neki podturenski postopač zahtevajoč naj kriči „evviva Italiani“.

Sunil ga je potem z ostrim kame- nom v rebra. Od istega dne je otrok vs- led rane bolehal. Stariši so iskali pomoči pri zdravniku v bolnišnici. Toda fantič je moral biti žrtva laškega fanatizma. Videant consules!

NOVICE.

Gorica.

Deželni zbor goriški. V soboto je sklical dež. glavar dr. Pajer poslance k zborovanju. Prišel je tudi prevz. knez in nadškof. Slov. poslancev ni bilo.

Vitez Bosizio, zastopnik vlade je predstavil dež. glavarja, imenovanega z Najvišim odlokom od 8. t. m.

Dr. Pajer se je na to zahvalil, a z žalostnim srcem, pravi gleda prazne se- deže slov. poslancev. (Lisjak). Neče mi- sliti da je to upor proti Najviši volji, tudi ne proti vladi, katera vgodi vsem željam Slovencev (!?), ampak slov. pos- lanci niso prišli, radi njegove osebe, ker je vedno bil „Italijan“ in ostane, kateri varuje „i sacrosanti diritti nazionali“!

Nato je prečital izjavo slov. poslan- cev, katero je vročil vsled posvetovanja namestnik dež. gl. dr. A. Gregorčič v imenu tovarišev.

Dr. Pajer upa iz izjave same, da dožene spravo. Se ve bi rad dosegel spravo po ceni — k večemu s praznimi obljubami. Dr. Pajer, kateri bobna na svoje „diritti nazionali“ bi lahko ve- del, da isto sveto dolžnost imajo tudi Slovenci. Pravico vsakemu!

Na to so potrdili poročila dež. od- bora. —

To se je zgodilo. Kaj pa nam pri- nese prihodnost? Ne moremo vedeti. Po- skušali bodo s pogajanjem. Kelaj bode pri- hodnja seja, napove dež. glavar privatno.

Umril je 17. t. m. v Černovicah v Bakovini bivši trgovinski minister baron Pino, kateri je bil od l. 1874-1879 na- mestnik v Trstu. Od l. 1881-86 je bil v Taaffejevem ministerstvu. Bil je tudi častni meščan goriškega mesta.

Imenovanje. Naš rojak, dvorni svet- nik g. Filip Abram je imenovan svetni- škim predsednikom kasacijskega sodišča.

Odlikovanje na pošti Dne 10. t. m. je v poštinih prostorih na kolodvoru višji poštni svetnik Felicetti pl. Lieben- feis pripel zlati križec za zasluge poštn- nemu kontrolorju g. Fr. Lebanu, ki je volja poštnega urada na kolodvoru.

Visoki gostje. V Gorici bivata Al- fonz princ Bourbonški in njegova soproga Marija de las Nieves.

Cerkvena slovesnost pri svetem Ignaciju. Katoliško slovensko delavsko društvo bo imelo v nedeljo, na praznik varstva sv. Jožefa, dne 23. t. m., zah- valno sv. mašo za sv. očeta Leona XIII.

družino. Gospodarski polom rodi nezado- voljnost in srd; iz tega se razvija so- vraštvo in zavist napram bogatejšim in višjim, in tako se pripravljajo tla za soc. demokracijo.

Poleg imenovanih čednostij so važne in potrebne tudi vljudnost, potrpežljivost in vdanost v voljo božjo. Ako potrebuje človek prvih, da si zagotovi gospodarski obstanek, potrebuje drugih za mir srca, brez katerega ga ne zadovolji tudi še tako dobro gospodarsko stanje.

Ubogi in nižji mora uvideti, da je različnost stanov in posesti božja volja, božja uredba, kakor tudi različnost mo- čij in zmožnostij telesa in duše, po ka- terih se razlikujejo ljudje drugi od dru- gega. Državni voditelji morajo pač skr- beti, da se odstrane že preveč kričeče razmere, ki vladajo dandanes v človeški družbi, da bode vsem stanovom zagotov- ljen obstoj; vendar vse človeško delo je in ostane nepopolno, popolnoma urediti človeške družbe ni mogoče. In naj bi si tudi kdo izmislil še tako popolno uredi- tev človeške družbe, izvršujoči člani so vendarle zopet ljudje, podvrženi zmotam in napakam. Pri izvrševanju bi se tudi v najpopolnejši družabni sistem urinilo mnogo napak in krivičnosti, in imeli bi vedno višje in nižje, bogate in uboge. No, Kristus sam je dejal: „Uboge bodete vedno imeli pri sebi“, to nam je najboljši porok, da si ne bodo ljudje nikdar jed- naki. Kako nezmiselno in brezuspešno je zato teženje po „odstranjenju vse soci- jalne in politične nejednakosti“, kakor pravi soc. demokratični program!

Spoznanje, da je različnost stanov

— Ob 8¹/₂ bo primeren govor in ob 9. uri slovesna sv. maša. Pri maši bode pel mešan zbor (g. Komela) novo skladbo g. Dan. Fajgelj-a, mašo „Veni sponsa Chri- sti“, katero je skladatelj poklonil prevz. knezu in nadškofu. K obilni udeležbi in molitvi za dobrega očeta delavskega ljudstva vabi slovensko občinstvo. Odbor.

Naš rojak odlikovan na tujem.

Višji kontrolor c. kr. avstrijskih pošt v Carigradu g. Franc. Furlani, rodom iz Prvačine, je bila odlikovan po turškem sultanu z redom Medjidje tretje vrste. Bil je že jedenkrat odlikovan. Za časa bombardovanja Aleksandrije po Angležih je na jedni ladiji mej bombardovanjem sam opravljaj službo.

Tombola. Slovensko katoliško bralno pevsko društvo „Slovenska Zveza“ v Št. Petru je vložilo na c. kr. finančno mini- sterstvo prošnjo za običajno tombolo v Št. Petru. Dobitka bodeta dva: činkvina 200 kron, tombola 400 kron a. v. Čisti dobiček je namenjen „Šolskemu domu“ in „Slovenskemu Alojziju“.

Kaj pa je to? Znanemu goriške- mu veterinarju A. Codermazu, predsed- niku „Lega della gioventù friulana“ in dejanskemu uredniku Sentinelle - je v ne- deljo policija preiskala pisarno in ga od- vedla v Trst v zapor. Stvar je v zvezi z izletom imenovanega društva v Terzo. Preiskava se vrši tudi v Terzu. Zapri- lo so več oseb. Enako preiskavo so napra- vili tudi v Obizzijevi tiskarni. — V za- por so odvedli tudi Jož. Brumata urad- nika pri „Cooperativi“. — Mogoče se c. kr. vladi vendar oči odprejo!

Sentinella, že dolgo boleha za su- šico. Že davno je prihajala neredno, več- krat le na pol pole, včasih izostala, — zdaj pa je onemogla. Lepaka po voglih so javljali, da začasno Sentinella prene- ha. Temeljito preustrojena se zopet po- kaže 6 maja. Seve — nadaljeval bo novi „budalo“ staro iredentično-socijalistično rovanje.

Znani izzivac Šapla je dobil celih 10 dni zopora. Seveda so nekateri pričakovali vse kaj drugega. Tudi teh 10 dni gre na rovaš Vincijevega „Marameo“.

„E sempre gli Sloveni“. Vedno so Slovenci, ki izzivajo in ne dajo miru. Tako tožijo sedaj v Corrietu prebivalci po Riva Prestan pod Kapelo. Da še celo „fra Drea“ iz Kostanjevice porabi vsako prilčnost, da izziva Italijane. Kako dru- gače pa je stvar razume le oni, ki pozna renegatsko gnezdo pod Kapelo. Stariši so Slovenci, otroci se ve Italijani, naj- bolj razposajena „mularija“. Koliko trpe pred temi oni, kateri nečesto svojih otrok poslata v laške šole, koliko trpe naši otroci, koliko trpi samostan. Človek sko- raj ni gotov iti mimo. Komu ni znano, kako je slavna fakinaža napadala prejš- njega kapelana in sedanjega. Kdo izziva bi povedali, ne otroci, ampak gg. učitelji in učiteljice, kateri so morali braniti otroke pred izbruhi fakinaže, še ko so naši otroci šli k spovedi na Kostanjevico.

To slavno mularijo „italijansko“, pripoičimo g. Ramotu, kateri je menda caposestiere le, da toži Slovence.

in posesti neizpremenljiva uredba božja, je podlaga zadovoljnosti za uboge in nižje. Po tem spoznanju se poslednji voljno vdajo v svoje stanje in postanejo vljudni in poslušni napram višjim.

V teh ne zrejo več posilnih in kri- vičnih polastiteljev oblasti, ampak pravne nositelje moči in avtoritete, brez katere ni reda, ni obstanka.

Kakšnega pomena je pa še le po- kornost, podrejenost v svitu krščanstva! Krušni oče Zveličarjev je bil ubog dela- vec, rokodelc. Kristus sam se je rodil ubog in delal do tridesetega leta pri sv. Jožefu. Kdo naj bi še tožil, da mu je namenjen oni stan, katerega si je izvolil njegov Gospod in Bog, njegov odreše- nik?

Za ubogega je to čast, da je istega stanu kot je bil njegov Zveličar, ta za- vest mu je v tolažbo in krepilo v težav- nih in mučnih dneh! V tej zavesti nosi vdan v voljo božjo pezo svojega življe- nja miru.

Dá, ko bi človeško družbo preši- njali nauki krščanstva, tedaj bi ji ne pretili viharji soc. revolucije. Krščanstvo je vera miru.

Da se pogasé vsplapolajoči plameni soc. revolucije, da objame širono človeštvo zopet mir, v to delaj učitelj. V to vcep- ljaj in krepí že imenovane gospodarske čednosti, pojasnuj in povzdigu vrednost in čast dela v svitu krščanstva! In vz- rasti mora voljan rod, miren rod, do- ber rod!

Iz Brd. Na belo nedeljo so hoteli imeti fantje iz Šmartnega, kakor po navadi vsakoletni ples. Ker g. župan ni hotel dati dovoljenja, plesati so hoteli brez dovoljenja; toda ni jim obveljalo. Godci bili so že blizu brjarjev, ali tukaj jih je petorica orožnikov z občinskimi stražniki ustavila, ter po odloku sl. glavarstva tirala nazaj. Toliko kriča in kletvine se je tukaj storilo, da človeka kar groza obhaja. Slišalo se je, da pride vojaška godba, a ta je bila zadržana. V naglici so morali iti iskati laške škripače po Gorici in prav je, da se jim ni pustilo v slovenskem Šmartnu škripati njihov "Marameo". Po zgledu Šmartenskih fantov so hoteli imeti junaški fantje na Vrhovlji, prihodno nedeljo tudi javen ples; pa prej ko je prišlo do tega jim je upadel ves pogum. Vbogi Vrhovci za ples bi že kaj žrtvovali, za sv. mašo na veliko noč pa pridejo moledovat k fari, tako, da so takorekoč ukradli 1. sv. mašo (na veliko noč namreč) v Šmartnem. Prosit! Prihodni morda še kaj več.

Unione catt. sociale je imela na velikonočni ponedeljek shod v Brumi. Govoril je msg. Alpi, o dveh delavskih strujah socialno demokratični in o krščansko-demokratični; g. Stabile učitelj obrtne šole v Marijanu o zadrgah. Tre-tji je govoril g. drž. poslanec dekan Zanetti o svojem delovanju in programu. Od strani smo slišali, da ni bilo brez nevolje nad prevladujočimi Slovani ozir. Slovenci. Bolje bi bilo, da bi to ne bilo res, ako pa je res, obžalujemo. Menda vendar ne bodo plačevali Slovenci "cebe" za dolgo spanje vseh "circolov" in "union" i. t. d.

Rudečkarji v Gorici. Tržaški rudečkarji, katerim se lansko leto ni kaj dobro godilo v Gorici se zopet začeli rogovoliti. Sklicali so za v nedeljo javen shod k Dreherju. Glavarstvo je javen shod zabranilo. Zboznali so pa vendar, okrog 400 ljudi z ustupnicami po §. 2. shodn. zakona. Prejeli so vabila tudi nekateri člani "Unione catt. sociale". Med navzočimi je bilo kakih 100 deklic, delavk in šivilj.

Prva je govorila "sodruginja" Matilda Bortoluzzi, katera je, kakor znano, iz same "ljubezni" razbila sodrugu Camberju v Trstu glavo s črnimlikom. Na dolgo in široko, dvije-romantično slikala je žensko stališče. Seve ni mogel noben več do besede, ko se je sodruginji jezicek razgrel, dasi sta bila oznanjena še dva sodruga-govornika. Končala je z besedami: "Na boj tedaj žena, na boj! in pride dan tvojeja odrešenja. Pripomagajte vsi k temu delu, odložite osebnost, narodne težnje, stanovske razlike, versko nazoranje. Glejmo vsi proti ozhodu, kjer se blišči celokupnost človeškega rodu. Nato nezmisel, je vsa nezmiselnost množica burno ploskala. Kaj vse napravi žena-sodruginja. Altro che Camber.

Isti dan sta bila, sklicana shoda tudi v Ločnik in Kormin.

Tudi Iro je prestopil k protestantom 8. t. m. njegova žena pa k starokatoličanom. V kratkem prestopi še Schönerer. Kako bi drugače mogli živeti brez Wolfa! Komedijanti v parlamentu morajo ostati tudi drugod komedijanti.

Protestantovski pastor o sedanjem odpadu od kat. cerkve. Nekki protestantovski pastor se je o tej najnoveji politični agitaciji izrazil takole: "Leo XIII pometi, k nam pa priletajo smeti". Je-li sodi tako tudi goriški pastor? Dvomimo.

Otroški vrt v Devinu so otvorili 14. sušca. Vpisanih je že 37 otrok. Zasluga za ustanovitev in otvoritev tega tako prepotrebnega zavoda gre društvu "Solski dom", pred vsem načelniku dr. Gregorčiču. Upamo, da otroški vrt dobi sčasoma še primernejše prostore ter bode močan jez napram tujemu navalu.

"Ljudska zveza" se imenuje društvo, katero so ustanovili za furlanski del naše dežele. V zvezi bodo kmečke posojilnice in zavarovalnice za govede. Za ustanovo te zveze se je posebno trudil veleč. dr. Faidutti, ki je tudi bil izvoljen načelnikom. Bog daj blagoslova!

Glede oglednic nam pišejo: Mnogokrat sem opazil, da po pošti dohajajo oglednice z nenavnimi in pohujšljivimi podobami. Kolikor nam je znano, poštni organi take oglednice lahko konfiskujejo. Zato se obračamo do slavne poštne direkcije v Trstu, naj poštnim uradom to zopet zabiča, da se ne bode tudi s pošto pohujševalo ljudstvo.

Nagla rešitev rekurza. V neki občini na Goriškem so pred 5 meseci vložili na namestništvo rekurz radi občinskih volitev. A do danes še ni rešitve! Gospodom v Trstu se zdi polzeva pot najboljša — vsaj za župane, katerim se maje stolček.

Okrožnica deželnim uradom, in vsem županstvom, gospodarskim svetom in cestnim odborom v pokneženi grofovini Goriški in Gradiški.

Vsa c. kr. ministerstva so izdala podrejenim uradom civilne uprave povelje, da jim je prohodnjic opuščati v vseh uradnih dopisih do sedaj navadne naslove, kakor "slavni", "veleslavni", "visoki" itd. in tako tudi v besedilu uradnih spisov pridevke, kakoršni so: "uljudno", "ponižno", "vdano" ali pa "cenjeni", "častiti", "velečastiti" itd.

Predsedništvo c. kr. namestništva v Trstu je priobčilo ta ukaz podpisanemu odboru dostavi predlog, naj bi se po tem pravilu ravnalo tudi v uradnem dopisovanju med državnimi vpravnimi in avtonomnimi oblastvi.

Ko je deželni odbor pritrtil temu predlogu, naznanilo je namestništvu predsedništvo, da je zapovedalo vsem podrejenim političnim oblastvom, naj uvedejo enako olajšavo tudi v vsa svoja pisma, katera pošiljajo avtonomnim oblastvom.

Z ozirom na to določa deželni odbor, naj se ravnajo po enakih določilih, kakoršna veljajo za dopisovanje med državnimi oblastvi, tudi:

1. deželni uradi in zavodi,
2. cestni odbori in občinski zastopi (županstva, gospodarski sveti).

3. avtonomna mesta v vseh pismih, katera pošiljajo bodisi avtonomnim, bodisi državnim oblastvom vseh stopinj.

Po tem takim bode zanaprej opuščati v naslovih, pa tudi v uvodu in besedilu vseh uradnih dopisov dosedanje naslavljanje, kakor "slaven", "preslaven", "visok" itd. in naslovi naj se bodo glasili priprosto: "Deželnemu odboru", "c. k. okrajnemu glavarstvu", "c. k. namestništvu" itd.

Enako naj odpadejo tudi vsi pridevki, kakor "cenjeni", "častiti", "velečastiti", "služabno", "vljudno", "ponižno", "vdano", "slavnosti", "visokoisti".

Po istih vodilih se bode ravnati v vsem dopisovanju brez izjeme ne samo v mej-h poknežene grofovne Goriške in Gradiške, ampak tudi z organi javne uprave vseh v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel.

To določilo obvelja tistega dne, ko se objavi.

Istočasno se o tem obveščajo predsedništvo c. kr. namestništva, c. kr. deželni šolski svet, c. kr. deželna nadsodnija, c. kr. finančno ravnateljstvo in c. kr. poštno in telegrafsko ravnateljstvo s prošnjo, naj zapovedno podrejenim uradom v svojem oblatvu, da se jim je v dopisih, ki jih pošiljajo avtonomnim oblastvom in deželnim zavodom, ravnati po istih pravilih, kakoršna so se določila za dopisovanje med državnimi civilnimi oblastvi.

Deželni odbor v Gorici dne 5. aprila 1899. Za deželnega glavarja Pajcar.

Perosi na Dunaju. Slavni skladatelj "oratorijev" je osebno vodil na Dunaju svojo novejšo skladbo "ustajenje Kristusovo" Uspeh je bil ogromen. Presvitli cesar je Perosi-ja sprejel v avdienci.

Znamenje slabe letine. Po Krasu se vsled vedno slabega vremena še krompirja ni vsega vsadilo. Tu in tam še nič. Sadje začelo je prav lepo cvesti, ali težko da ga bo kaj, ker spravila ga bo morska megla. Ta je najhujša sovražnica sadju. Bog se usmili!

Slavnost v Rajnerjevi vojašnici. Naš fotograf g. A. Jerkič je izložil vrlo dobro posrečene slike slavnosti odkritja spomenika Nj. Veličastva.

Ustrelil se je v Podgori orožnik tamošnje orožniške postaje. Uzrok nam ni znan! Zalosten znak časa je, da se taki slučajji tako množijo.

Za Alojzijevišče: Preč. gg. Fr. Marinčič 15 gl., Fr. G. 10 gl., N. N. 2 gl., Goriška ljudska posojilnica 50 gl. Rihemberški zamorec je požrl dne 6. aprila mej gosti velecenjenega g. župana Jožefa Pavlice 6 gl. 50 kr. (Enako svoto tudi za "Solski Dom".)

Vsem našim dobrotnikom Bog stotero povrni in obudi mnogo posnemovalcev!

Trst-Istra

Presvetli tržaški škof msg. Andrej Marija Šterk je odpotoval v Rim in se vrne v nekaterih tednih.

Tržaški namestnik grof Goes je potoval po Furlaniji. Povsodi so ga, kakor poročajo, sprejeli posebno slovesno.

Imenovanja. Finančni svetnik pl. Kuchacevich in J. Sablić ter finančna višja nadzornika baron Kober v Trstu in Rottini v Pulju so imenovani višjimi finančnimi svetniki; baron Kober je zajedno imenovan ravnateljem glavnega carinarskega urada v Trstu. — Kot okraj. komisar je prišel s Krka v Gorico g. M. Polley.

Poročil se je g. poštni oficijal S. Bartol z gospico Marico Nadliško, urednico "Slovenke".

Shod v Koštaboni, ki jo bil dvakrat prepovedan, se je dobro obnesel. Nekateri gospodje od politič. društva "Edinost" so se podali na shod v spremstvu kakih 200 Šmarjincev. Nasprotniki, sama zapeljana slovenska kri, so jih pričakovali v dveh oddelkih ter jih sprejeli z vpitjem in tulenjem. Slovenci so se zbrali v dvorani posestnika Babiča, kopenski Lahi pa so prodano meso vlekli v neko krmo ter je napajali. Na shodu "Edinosti" so govorili župnik Šašel, dekan Lakovac, Mandič, domačin Glavina, kapelan Colja, dr. Rybaž in dr. Gregorin. Govorniki so ljudstvo vprav najdušili. Ko so Slovenci odhajali, spremljalo jih je zopet prodano — napojeno meso s tulenjem: "Evviva Istria!" Vendar napadli niso, ker so se Slovenci morali pomikati v senci bajonetov. Dokaz lepih istrskih odnošajev.

Unione dei giovani so hoteli laški neodrešeni prekrstiti razpuščeno "Lega dei giovani". Toda namestništvo je tudi to društvo prepovedalo, ker so snovatelji iste osebe in pravila ravno ista.

Tržaški magistrat zopet na delu — toda ne zo blagor okoličanov. Zadnji čas namreč letajo po okolici magistratovi sluge in silijo ljudi naj podpišejo neke pole. Love namreč podpise proti osnutju okrajnega glavarstva za okolico. Upamo da zavedni okoličani ne pojdejo na led magistratu, marveč da bodo ustrajno zahtevali lastno glavarstvo za okolico. Magistratovcem to seveda na diši!

Rešen obtožbe je bil na sodišču v Trstu povodom lanskih izgrediv obsojeni g. Vodopivec, rujak iz Pračine, ko se je skazala njegova neudolžnost.

Tržaški mestni svet je sklenil pritožiti se na ministerstvo proti odredbi namestništva, s katero se razveljavlja sklep mestnega zbora glede Nabergojeve volitve.

Očni zbor "Del. podpornega društva" v Trstu je bil dne 9. t. m. Gmotni napredek društva je dovoljen. Društveni predsednik g. prof. Mat. Mandič je bil izbran častnim članom.

Novo konsumno društvo so ustanovili v Ricmanjih pri Trstu. Ker ni dobiti priložnih prostorov, prodajala se bode v začetku le moka. Že to bode donášalo velik dobiček domačinom, ki nosijo kruh v Trst.

"Narodno žalovanje" v Trstu hodijo po ulicah mladiči s črno obrobljenimi ovratniki in z glavo — Garibaldirjevo v zavratnici. Po kom žaluje ta nežna, blede mladina? Vzrok je "narodno žalovanje" radi razpuščenega društva "Lega dei giovani".

Iz Doline pri Trstu nam pišejo: Naše županstvo je poslalo deželnemu zboru in namestništvu v Trstu načrt nove že obljubljene, ceste, katera bi peljala skozi Dolino v Klano in notranjo Istro. Ker se že več kot 50 let o tem govori, upamo da se potrebne podpore tudi dovoje.

V Ricmanjih (pri Trstu) se bo obhajal na praznik varstva sv. Jožefa, 3. nedeljo po velikonoči običajni romarski shod. V soboto dne 22. aprila, ob 7. uri zvečer slovesne večernice z sv. blagoslovom. V nedeljo dne 23. aprila, ob 6. uri zjutraj cerkveni govor na to peta sv. maša; ob 8 $\frac{1}{2}$ tiha sv. maša ob 10. slavnostni cerkveni govor potem velika sv. maša; popoldne ob 3. slovesne večernice z blagoslovom.

Izpovedovati prične se v soboto ob 2. popoldne. Na praznik varstva sv. Jožefa zamorejo dobiti obiskovalci romarske cerkve sv. Jožefa v Ricmanjih 1. popolni odpustek; 2. nepopolni odpustek 7 let in 7 kvadraten pod navadnimi pogoji.

Letos in sicer 5. 6. in 7. maja obhajala se bode slovesna tridnevica v spomin 150. letnice, kar se je začela tukajšnja božja pot k sv. Jožefu. Natančen spored cerkvenih svečanosti objavljal se bode v kratkem po časopisih in posebnih naznanilih.

Dva pastirska lista in nekoliko o dogodkih v Lurdu: S tem naslovom je izdal presvetli knez in škof ljubljanski lepo, 77 strani broječo knjižico, v kateri objavlja svoja dva pastirska lista in pa več zelo zanimivih dogodkov v Lurdu, kjer je Presvetli priporočal sebe in svojo škofijo varstvu Matere božje.

Dobi se v katoliški bukvarni po 5 kr. izvod.

Apostolski dušni pastir. Po naročilu in na stroške kneza in skofa ljubljanskega je dr. Fr. Lampe izdal z pomočjo duh. bratov prevod lepega dr. W. Cramerjevega dela: Apostolski dušni pastir. Ali dušni pastir, kakoršen naj bo

in kako naj deluje. — Knjiga obsega 343 strani, lepa je po svoji vsebini ter namenjena slovenski duhovščini. Cena knjigi je 60 kr.

Velika starost. Na Dunaj umrl je te dni najstari mož, star 112 let. Na Oggerskem pa najstarejša žena, stara 128 let.

Iz šole. V neki ljudski šoli je župnik izpraševal otroke o sakramentu sv. zakona. Župnik praša dečka: "Kdaj in s katerimi besedami je Bog postavil zakrament sv. zakona?" — Deček: "Bog je postavil zakrament sv. zakona v raj, rekoč Adamu: 'Sovraštvo bom naredil med teboj in ženo'. — Župnik otroke pouči, da deček ni prav odgovoril, vendar pa komaj smeh zadržuje. Nato praša dečka: "Ali se sme zakrament sv. zakona enkrat ali večkrat prejeti." Deček hrabro odgovori: "Zakrament sv. zakona se more sicer večkrat prejeti, a dobro in koristno je le enkrat, in sicer pred zadnjo uro..."

Žganjpitje na Francozskem se grozno širi. Absinth je postal prava francozka narodna pijača. Številke, ki jih beremo v nekem francozskem listu, napolnjujejo človeka s strahom. Statistika pravi, da je na Francozskem več nego 450.000 krčem in žganjarnic. Francozki narod zavzema danes prvo mesto v Evropi, kar se tiče žganjpitja, ker na vsacega človeka pride na leto povprečno štirinajst litrov čistega alkohola. (Še pred dvema letoma je zavzemale Francozka v tem oziru s 408 litrov sedmo mesto, a Danska z 885 litrov prvo mesto mej državami.) Zlasti se posledice žganjpitja kažejo v bolnišnicah. Pred dvajsetimi leti sicer ni bil alkoholizem nič nenavadnega, toda oni, ki so se mu udajali, so bili čvrsti vsaj telesno. Danes pa trdijo zdravniki, da so 16 do 17-letnim mladeničem vsled uživanja absintna živci popolnoma obnemogli. Izmej 100 bolnikov, ki se zdravijo v pariški bolnišnici, je 70 žganjpitvev.

Število nenemških otrok v Prusiji. Na vsakih 100 prebivalcev v Prusiji pripade 12 poljskih otrok. Sploh obiskuje tukaj šole 4.700.000 otrok, od teh je poljskih 662.000. L. 1891. jih je bilo 495.000, l. 1897. že 557.000. V Poljski Šleziji narašča število poljskih otrok najboljše, 67% jih je. Kjer pa bivajo Poljaki protestantje, tam se poljski otroci pomenčujejo. Pred 8 leti jih je bilo 12.838. zdaj pa samo 10.972. Druge narodnosti imajo otrok: danska 24.000, litevska 20.000, češka 14.000, lužiška 12.000. Slovanskih šolskih otrok v Prusiji je torej nad 700.000.

"Svetišče Bogorodično na Trsatu u hrvatskem Primorju". — **Povjest i Marijanski molitvenik.** — **Nakladom istoga svetišča Gospina.** Tisk "Katoličke Tiskare" — Ljubljana. Cijena prema ukusnomu vezu u platno bez slika 50 nč., sa slikama i u kožu vezano 1 for. i 1 for. 20 nč., u kosti 1 for. 50 nč. — Poštom 10 nč. po komadu više. Naposebice: *Povjest Svetišta* broširana 10 nč., uvezana bez slika 25 novčića, sa slikama 35 novčića; — *Marijanski molitvenik* u platno 60 novčića, poštom 5 novčića više. — Ako se više komada naruči, šalje se franko. — Kod veće naručbine 20 po stó popusta. — *Narodnje se u sakristiji Marijine crkve na Trsatu, p. Sašak.* — Čisti dohodak i darovane preplate pribrojiti će se darovima za obnovu istoga svetišča Gospina — budi po tom — p. n. svečanstvu, škoi. odborima i prijateljima za nagradu školske mladeži, kao darove hodočasnika svomu rodu, te drugim — toplo preporučna ova knjiga, kojoj je svrha upoznati p. n. općinstvo sa ovim zborištem, kojim je usko spojena i povjest hrvatskoga naroda i potaknuti dostojna misao, da se skoro najdo dobrotvora za obnovu crkve. — I najmanji dar primu uprava crkve Marijine na Trsatu.

Dr. Ignac Kotnik c. k. notar v Tominu in Friderika roj. Tönnies naznanjata potrdim srcem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je njiju neizrečno ljubljani nepozabljivi sinček

Franc

po kratki mučni bolezni dne 8. aprila t. l. v nežni starosti 2 let 2 mesecev mirno v Gospodu zaspal.

Truplo ljubljena počiva na pokopališču v Gorici.

V Gorici dne 10. aprila 1899.

Namesto vsacega posebnega naznanila.

Turnske ure

izdelujem nove in popravljam stare. Priporočam se prečast. cerk. predstojništvom za obilna naročila.

Matija Lenard

izdelovalec cerkvenih ur. v Kranju Gorjensko.

VINARSKO IN SADJARSKO DRUŠTVO ZA BRDA

GORICI.

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaoga pristnih briskih vin: burgundeca rizlinga, modre frankinje in druge.

DESEBTNA VINA

Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini št. 20.

Jožef Culot

v Gorici, ulica Raštelj št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga, ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Božni venci. — Mašne knjizice.

POSEBNOST:

semena za zelenjavo in trave.

Vozniki v Gorici in z dežele, pozor!

Sedlar

Valentin Ferjančič

naznanja, da ima svojo

sedlarske delavnice

v Gorici

v Vrtni ulici, v hiši grofa Thurna nasproti odprtemu sadnemu trgu.

V svoji delavnici prodaja vse potrebščine za zasebnike, voznike, jahalce, torbice, kovčege itd., izdeluje navadne in najfinije vprege in oprave za jahanje.

Priporoča se toplo svojim rojakom in slav. občinstvu v Gorici in z dežele.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23, v hiši g. dr. Lisjaka,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raz.ih potrebščin n. pr.: kavo Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Pctoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. — Petrolij v zaboju. — Sladkor razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajža. — Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. — Cena primerna. — Postrežba točna.

Ed. Pavlin,
v Gorici
v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencov vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščenih sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake velikosti, zlatih čerk, lesenih stajal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic bisernih vencov, papirja (manšete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakeve, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah

Opozarjam tudi da tiskam črke na derilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

Zmešane lasi

kupuje po najvišjih cenah, in plača bolj ko vsaka druga firma

Filip Weil

velika trgovina z lasmi

v Spodnjem Kralovcu (Unter Kralowitz) na Českem.

P. n. čitatelje te anonce opomnim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4
v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Priporoča dalje tudi svojo.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno

Odlikovan fotografski atelier

ANT. JERKIC

v Gorici

na Travniku št. 11.

podružnica v Trstu na Akvedotu šte. 25
priporoča se svojim rojakom v mestu in na deželi.

Konsumna zaloga olja ANTON ŠIRCA

— v GORICI v nunski ulici št. 12 —

Cena vsakovrstnih olj:

Olje jedilno fino	lit. nov.	32
„ dalmatinsko	„	36
„ istrsko	„	40
„ namizno I. ma	„	44
„ „ finejše	„	48
„ „ najfinejše	„	56
„ „ Extra	„	60
„ „ specialitetno	„	72

NB.: Za mesto Gorico in okolico odaja se prosto na dom. Zunanje pošiljatve se izvršujejo v pripravnih in močnih kositrastih vrčih od 5 do 30 litrov, večina v sodih. Za razprodajalce poseben skonto. Z odličnim spoštovanjem

ANTON ŠIRCA

C. kr. priv. krojni aparati

M. POVERAJ

krojaški mojster in trgovec v Gorici na Travniku h. št. 22, niže lotertije.

Bogata zaloga vsakovrstnega blaga, gotovih oblek, perila, in vse priprave za obleke za vsaki stan. Za preč. duhovščino cingulum, zavratnike, talarje in cerkvene kape.

Blago prodajam tudi na meter tako po ceni, da vsakaterega vabim na ogled letošnjega razstavljenega blaga, in sicer le v prvem nadstropju.

Edina slov. zaloga dežnikov in solčnikov ter dežnih nepremočljivih plajščev. — Sprejem tudi naročila za izdelovanje raznih oblek (jakete, pellerine, have-loke) tudi za dame po najnovejši modi.

Vse po nizki ceni.

Svoji k svojim!

E. SUSTERSIČ & C.

v Stolni ulici št. 13 nasproti velki cerkvi.

Usojata si priporočati slavn. občinstvu in rojakom svojo

Veliko zaloga krojnega (manifakturnega) blaga

vsake vrste za možke in ženske obleke, kakor tudi vsake vrste modernega blaga za vsak stan, perilo in cvilih iz prvih tovarov, volno in žimo za blazine itd.

Vse se prodaja po jako znižanih cenah in se ne bojimo nobene konkurence. Postrežba je točna.

Svoji k svojim!

Teodor Slabanja

srebrar v GORICI, ulica Morelli 12

uljudno priporoča velečastiti duhovščini svojo znano delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodij iz srebra in medenine, najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni, da se ne boji konkurence. Stare reči popravi, posrebrni in pozlati v ognju. Izdeluje tudi v ognju pozlačene

strelovođe iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franko in zastonj.

Da si pa morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga olajšuje jim to z gorej omenjeni s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalce sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

V MIRODILNICI (drogeriji).

Ivan: Kaj pa delaš, Marko?

Marko: I, kaj delam, saj vidiš! Barve na olje meljem za mizarje in pleskarje, da bodo našim ljudem po ceni a vendar gosposko barvali in pleskali pohišje in lesene dele poslopja (vrata, okna, hodnike i. d.). Tudi hranim zanje razne pókosti in krede, potem kit, klej, sušilo, plavec i. t. d. — Slikarjem prodajam barve, suhe in v pušicah, bronze, čopiče in šablone; barvarjem aniline, lesna barvila, železni vitriol in razne soli: zidarjem pa cement in drugo. — Kaj pa ti Ivan?

Ivan: Jaz pa prodajam skoro zastonj vsakovrstne potrebščine za obrtnike in kmetovalce, za skrbne gospodinje in mične dame, za dojenčke in odrasle ljudi; skratka pri meni dobi vse, kar potrebuje mlado in staro, bogato in ubogo, zdravo in bromo, obogajega spela.

Marko: Prav, prav! Pa veš, združiva se skupaj, pa prodajava tu- le v Tržni ulici tik sadnega trga!

Čvrsta mirodilničarja:

IVAN in MARKO.

